

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ПРАВНИЧИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія гуманітарних та соціально-економічних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Голова циклової комісії
Купецька Олена Ігорівна

“_5_” вересня 2016_р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА з ДИСЦИПЛІНИ

ЕТИКА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань _____ 08 право _____

спеціальність _____ 081 право _____

інституту, факультету, відділення _____
(назва інституту, факультету, відділення)

**Кредитно-модульна система
організації навчального процесу**

Львів– 2016

Етика_____. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів
(назва дисципліни)
за галуззю знань 08 право_____, спеціальністю 081 право_____.

Кухар Валентина Миколаївна, к. і. н., доцент, викладач
Розробники:(вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади).

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін_____

Протокол № 1 від. “2” вересня 2016 р.

Голова циклової комісії Купецька Олена Ігорівна_____

(підпис) (прізвище та ініціали)

“2” вересня 2016 р

Схвалено на засіданні Педагогічної ради Правничого коледжу_____

Протокол № 1 від. “5” вересня 2016 р.

“5” вересня 2016 р. Голова _____ (Цікало В.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© В.Кухар, 2016__

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вступ. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: вивчення понятійно-категоріального апарату етичної науки, формування систем знань про історію етичних вчень, її становлення у світі та в Україні; формування усвідомленості сутності моральної відповідальності та етичних правил та норм щодо основних соціальних суб'єктів суспільства, з'ясування структури етичної поведінки, її особливостей у важливих сферах суспільного життя, деонтологічна оцінка правових норм, морально-етична оцінка ситуації.

Завдання курсу: формування цілісного знання про об'єкт і предмет етики, специфіку моральних норм та принципів, історію зарубіжних та вітчизняних етичних норм, особливостей моральної поведінки за ситуації постмодерну.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: понятійно-категоріальний апарат етичних вчень, основні підходи до трактування предмета етики, організацію, методи та методику деонтологічної правових норм і колізій, основні соціологічні теорії і концепції та етапи розвитку етичних вчень, концептуальні засади виникнення та функціонування нормативних принципів, складові та функціональне навантаження моральних феноменів, моральні пріоритети культурного, політичного, правового життя, особливості комунікативних процесів у різних сферах життя,

вміти: давати визначення основних етичних понять та категорій, проводити якісний аналіз фактів, документів, явищ та ситуацій відтворювати структуру моральних феноменів, класифікувати різноманітні моральні норми в контекстах суспільств й культур на основі певних критеріїв, прогнозувати тенденції їх розвитку, ефективно налагоджувати комунікативну діяльність, виправдано та ефективно прилучатися до різних сфер життя (культурної, політичної, правової тощо), обирати оптимальну стратегію поведінки у визначених ситуацій

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до етики. Історія вітчизняних та зарубіжних етичних вчень. Мораль та її структурні компоненти.

ТЕМА 1. ВСТУП ДО ВИВЧЕННЯ ЕТИКИ

Основні поняття і категорії етики. Основні критерії етичних оцінок (правильний, справедливий, добрий). Основні об'єкти вивчення етичної науки. Основні елементи предмета етичних вчень (моральна вимога, моральний вибір, моральні чесноти і вади, відповідальність, справедливість, совість, гідність, моральний ідеал, смисл життя, щастя). Вчинок і дія: етичні виміри та мотиви. Завдання етики.

ТЕМА 2. ІСТОРІЯ ЕТИЧНИХ ВЧЕНЬ ТА ТЕОРІЙ

Основні етичні вчення Стародавньої Греції. Етичні вчення внутрішньої гармонії Стародавнього Сходу. Кодекси поведінки ідеального громадянина. Аристотелівська етика. Звичаї, мораль та етика: між описом індивідуальних норм поведінки та приписами правил. Етика доби Середньовіччя. Етика Просвітництва. Кантівський моральний імператив. «Я» та Абсолют. Позитивістські етичні теорії. Етика модернізму. Постмодерністська етика.

ТЕМА 3. СТРУКТУРА МОРАЛІ

Моральна свідомість. Відображення у свідомості взаємин «І»-«І», «І»-«me», «І»-«itself», «І-значущий Інший», «Я»-«спільнота», «Я»-«суспільство». «Автор» і проблема «смерті автора». «Я» та оточення. «Я» та «ноосфера». Етапи розвитку моральної свідомості. Моральні принципи і моральні норми. Цінності, орієнтації та мотивація. Добро і зло. Проблема взаємовідносин добра та зла. Честь, гідність та совість людини. Моральне виховання.

ТЕМА 4. ЕТИКА КОМУНІКАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ

Поняття комунікації. Основні види і моделі комунікації. Вибір теми і жанру розмови. Етичні рекомендації для адресанта. Етичні рекомендації для адресата. Етичні рекомендації для третьої особи. Етичні засади використання невербальних засобів спілкування (відстань між мовцями, позиціонування і пози, міміка і жестикуляція, візуальний контакт, предметних означників розмови). Стандартні етикетні ситуації.

Структура мовної особистості як учасника комунікативного процесу (у іллокуційній, локуційній та перлокуційних площинах).

Комунікативний акт як функціональна одиниця комунікативного процесу (конситуація, контекст, пресупозиція, мовлення). Етикет.

Змістовий модуль 2. ГАЛУЗЕВІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ ЕТИЧНІ ТЕОРІЇ

ТЕМА 1. БІОЕТИКА. ЕКОЛОГІЧНА ЕТИКА.

Теоретичні засади біоетики. Проблеми біоетики (евтаназія, трансплантація, генна інженерія, клонування). Клінічна біоетика. Історія екологічної етики. Філософський та нормативний рівні екологічної етики. Соціокультурні детермінанти морально-ціннісного відношення до природи. Наростання проникнення посмодерністських тенденцій у культуру.

ТЕМА 2. МЕДИЧНА ЕТИКА

Основні моделі взаємин лікаря та пацієнта (патерналістська, колегіальна, інженерна, контрактна). Конституція України про медичне забезпечення громадян. Відповідальність у медичній сфері. Особливості моральних взаємин у сфері фармакології. Етика досліджень у медичній сфері. Питання запровадження стахової медицини в Україні.

ТЕМА 3. ЕТИКА ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Релятивна природа правової сфери. Ідеологія і право. Автономність у правових відносинах. Держава як носій символічного насильства. Правопорядок і етика правових відносин. Особливості розподілу праці у юридичному полі. Влада номінування. Влада форми. Культурний капітал у правовій сфері. Цінності правої системи. Проблеми правової системи України.

ТЕМА 4. ЕТИКА СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН

Психологічна готовність до шлюбу. Психологічна сумісність партнерів. Шлюб і сім'я: види типи, функції. Концепції планування сім'ї. Подружня сумісність. Вірність і зрада. Гострі економічні проблеми подружніх пар (сімейний бюджет, вирішення житлової проблеми, іпотека). Сімейні конфлікти: етика розв'язання суперечностей у сім'ї. Стилі виховання у родині. Припинення шлюбу. Сирітство. Соціальне сирітство. Новітні тенденції у розвитку сімейно-шлюбних відносин. Шкала сімейних цінностей. Шкала рольових очікувань. Рольова адекватність членів сім'ї. Реалізація сімейних цінностей (у інтимно-сексуальній сфері, за шкалою особистісної ідентифікації з партнером, у господарсько-побутовій сфері, реалізації батьківсько-виховного потенціалу, за шкалою соціальної активності, за виконанням психотерапевтичної функції, за оцінкою зовнішньої привабливості партнера). Етика розв'язання вікових проблем у сім'ї.

ТЕМА 5. ОСНОВНІ ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ. ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ

Основні етичні проблеми сучасності. Поняття девіантної поведінки та її релятивна природа. Види девіантної поведінки. Біологічні, психологічні, соціологічні, культурологічні концепції девіантної поведінки. Стадії розвитку девіантної поведінки. Соціальний контроль. Основні типи неформального, соціального контролю: винагорода, покарання, переконання, переоцінка норм. Система формального соціального контролю: ізоляція,

обмеження спілкування з іншими людьми, реабілітація. Проблеми девіації і соціального контролю в Україні.

Рекомендована література

Базова

1. Аристотель Нікомахова етика. К., 2002.
2. Апель К.-О. Дискурс і відповідальність: Проблема переходу до постконвенційної моралі. К: Дух і літера, 2002.
3. Бауман З., Л. Донскис Моральна сліпота: втрата чутливостів у плинній сучасності. К: Дух і літера, 2014.
4. Бачинин В. Етика: енциклопедический словарь. СПб, 2005.
5. Бердяев Н. Ерос и мораль. Х.: Фолио, 2009.
6. Бродецький О. Основи етики. Чернівці, 2012.
7. Виходець О. Засади культури організації. Одеса, 2008.
8. Дан Г. Етика лікарів, медсестер та пацієнтів. Львів, 2008.
9. Дубко Е. История европейской этики. М.: Гардарики, 2007.
10. Ліщинська –Милян О. Прикладна етика. Львів, 2010.
11. Лозовий В. Професійна етика юриста. Харків, 2004.
12. Лукас Р. Біоетика для кожного. Львів, 2007.
13. Макінтайр Е. Після чесноти: дослідження з теорії моралі. К.: Дух і літера, 2002.
14. Малахов В. Етика. Острог, 2012.
15. Мовчан В. Етика. К.: Знання, 2007.
16. Нападиста В. Історія етики в Україні. К., 2004.
17. Павлишин Л. Етика. Тернопіль, 2013.
18. Професійна етика юриста. Львів, Хмельницький, 2016.
19. Савельєв В. Етика: короткий навчальний словник: терміни, поняття, персоналії. Львів: Магнолія-2006, 2009.
20. Середюк Н.А. Прикладна етика: інституціалізація моралі. К.: Черверта хвиля, 2014.
21. Сиплави Е. Современная энциклопедия этикета. Донецк, 2006.
22. Стеценко С. Медичне право України. К.: Атіка, 2010.
23. Сучасна енциклопедія етикету. Донецьк, 2007.
24. Сучасні проблеми біоетики. Харків, 2009.
25. Тейлор Ч. Етика автентичності. К. Дух і літера, 2002.
26. Теоретичні проблеми сучасної етики. К.: Авіцена, 2013.
27. Тофтул М. Етика. К.: Академія, 2011.
28. Фрейре П. Педагогіка свободи: етика, свобода і громадянська мужність. К.: Академія, 2004.
29. Чмут Т., Чайка Г. Етика ділового спілкування. К.: Вікар, 2006.